

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
The Needs for the Develop of Administrative Skills of School
Administrators under the Office of Pathum Thani Primary Educational
Service Area

เนตรนภิส สุขปลั่ง^{1*} สิตลา สิงห์มโน² ณัฐวุฒิ บุญนาค³ และชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์⁴
Netnapis Sukplung^{1*} Sitala Singhamano² Nattawut Boonnak³ and Chanchai Wongsirasawat⁴

Received: (May 28, 2023) Revised: (February 8, 2024) Accepted: (February 13, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี และ 2) จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้ตารางของ de Vaus ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์ PNI_{modified}

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น มีความแตกต่างกัน โดยสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยมากกว่าสภาพที่เป็นจริงทั้งภาพรวมและรายด้าน
2. ผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ (1) ทักษะทางมนุษย์ รองลงมาคือ (2) ทักษะด้านความรู้ความคิด (3) ทักษะทางความคิดรวบยอด (4) ทักษะทางด้านเทคนิค และ (5) ทักษะทางการศึกษาและการสอนตามลำดับ

➤ บทความวิจัย (Research Articles)

^{1,2,3} นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{1,2,3} Master of Education program students, Department of Educational Administration Innovation, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

⁴ ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำสาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

⁴ Advisor of Innovation in Educational Administration, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

*Corresponding Author E-mail: Netnapis.suk@vru.ac.th

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษา, ความต้องการจำเป็น

Abstract

The purpose of this research was to 1) study the current and the desired conditions for developing administrative skills of school administrators under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area, and 2) prioritize the needs for the development of administrative skills of school administrators under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area. The 250 informants, determined using the table of de Vaus, were teachers under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office. The research tool was a 5 point-rating scale questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, and the PNI analysis method.

The results showed that:

1. There was a gap between the current and the desired needs for the development of administrative skills of school administrators. The desired was higher than the actual condition in both overall and individual aspects.
2. The needs for the development of administrative skills of school administrators can be prioritized as (1) human skills (2) cognitive skills (3) conceptual skills (4) technical skills, and (5) educational and teaching skills, respectively.

Keywords: Administrative Skills, School Administrators, The Needs

บทนำ

ปัจจุบันมีการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ไปทั่วโลก ทำให้มีผลกระทบต่อหลายด้านในการบริหารประเทศ ทั้งด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาที่ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับผลกระทบ ทำให้มีการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษา จากการเรียนปกติในชั้นเรียนเป็นการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ มีการขยายช่วงปิดและเปิดภาคเรียน พร้อมทั้งให้หน่วยงานการศึกษาวางแผนการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสมและมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกใหม่ทั่วประเทศ มีความรุนแรงอยู่ในหลายพื้นที่ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีความห่วงใยความปลอดภัยทางสุขภาพและระวังป้องกันนักเรียน นักศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนและสถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่ต้องเสี่ยงกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบกับศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (2564) เห็นชอบการเลื่อนเวลาเปิดภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2564 แล้วรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศกำหนดแนวปฏิบัติการเปิดภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2564 ดังนี้ ข้อ 1 ให้โรงเรียนและสถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการเลื่อนการเปิดภาคเรียนที่ 1

ประจำปีการศึกษา 2564 เป็นวันที่ 14 มิถุนายน 2564 ข้อ 2 โรงเรียนหรือสถานศึกษาแห่งใดมีความพร้อม และประสงค์จะเปิดภาคเรียนที่ 1 ประจำปี การศึกษา 2564 ก่อนวันที่กำหนดตามข้อ ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาแห่งนั้นดำเนินการ ดังนี้ (1) โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด (สีแดงเข้ม) ให้จัดการเรียนการสอน เฉพาะรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล (On Air, Online, On Demand, On Hand ผ่านทางไปรษณีย์) เท่านั้น (2) โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุด (สีแดง) หรือพื้นที่ควบคุม (สีส้ม) สามารถจัดการเรียนการสอนได้ทั้ง 5 รูปแบบ (On Site, On Air, Online, On Hand, On Demand) โดยรูปแบบ On Site นั้น โรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ความพร้อมของระบบ Thai Stop Covid + (TSC +) และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการโรคติดต่อ จังหวัดก่อน ทั้งนี้โรงเรียนและสถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการต้องปฏิบัติตาม มาตรการของกระทรวงสาธารณสุขโดยเคร่งครัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) จากรูปแบบการจัดการ การศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของ กระทรวงศึกษาธิการ 5 รูปแบบ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากเดิม ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีทักษะการบริหารในรูปแบบใหม่ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จากปัญหาดังกล่าวสำหรับผู้บริหารที่ยังไม่สามารถปรับตัวเข้ากับยุคของการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ขาด ทักษะที่จำเป็นสำหรับการบริหารในองค์กรและหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในภาวะวิกฤต เพื่อหน่วยงานให้มีมาตรฐาน สูงขึ้น

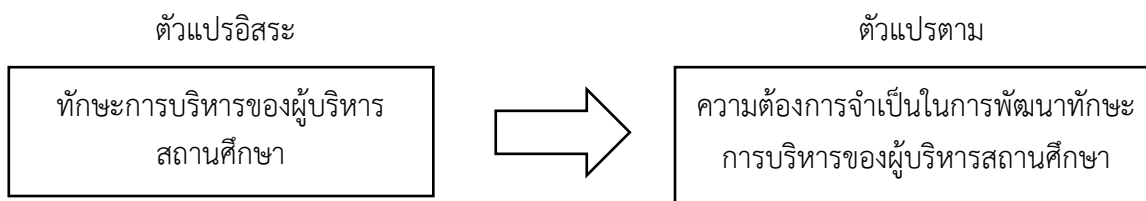
ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพราะการบริหารจะดำเนินการไปได้ ด้วยดี บรรลุจุดประสงค์และประสพผลสำเร็จได้นั้นจะต้องขึ้นอยู่กับคุณลักษณะหลายประการของผู้บริหาร เนื่องจากปัจจุบันสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจึง จำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ทันกับยุคสมัย และทันเหตุการณ์เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ซึ่งได้รับ มอบหมายตามกฎหมายในการใช้ความรู้ความสามารถและทักษะของตนเพื่อนำบุคลากรในองค์กรให้ปฏิบัติ หน้าที่ตามแผน และนโยบายที่ได้วางไว้ให้บรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องเป็นผู้บริหารที่มีคุณภาพ มีทักษะที่ สามารถจัดการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการ แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ที่เป็นการท้าทายให้ผู้บริหารใช้ความสามารถและทักษะที่หลากหลาย ในการแก้ปัญหาและบริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์โควิด 19 นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลายในการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด (โชษิตา ศิริมัน, 2564)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีระดับทักษะการบริหาร สถานศึกษา มากน้อยเพียงใด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของ ผู้บริหารและเป็นข้อมูล สารสนเทศสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนงานตลอดจนพัฒนาทักษะการบริหาร สถานศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ซึ่งเป็นส่วนที่ ทำ ให้การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นมีความแตกต่างกัน โดยสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยมากกว่าสภาพที่เป็นจริงทั้งภาพรวมและรายด้าน
2. ผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เป็นชายจำนวน 485 คน และหญิงจำนวน 2,357 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,842 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้ตารางของ de Vaus ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน แล้วเลือกวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เป็นแบบสอบถามที่มีรูปแบบการตอบสนองสภาพ (Dual Response) คือสภาพที่เป็นจริง (What is) และสภาพที่ควรจะเป็น (What should be) ใน 5 ด้าน คือ ทักษะด้านความรู้ความคิดด้านจำนวน ทักษะทางด้านเทคนิคทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย ทักษะทางความคิดรวบยอด จำนวน 27 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธี “สัมประสิทธิ์อัลฟา” (α -Coefficient) ของ Cronbach ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. วิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะทางด้านเทคนิค ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอด
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า มาสร้างเครื่องมือ ตามนิยามของ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี และวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ส่วน
4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขในข้อบกพร่อง
5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านโครงสร้าง ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความเหมาะสม ความชัดเจน และความถูกต้องของการใช้ภาษา จำนวน 36 ข้อ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objectives Congruence: IOC) โดยมี ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.70 – 1.00
6. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระแล้ว ไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูในโรงเรียนวัดเขียนเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 ถ้าจำแนกตามด้านโดยละเอียด ได้ ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ความคิด มีค่าเท่ากับ 0.91 ทักษะทางด้านเทคนิค มีค่าเท่ากับ 0.87 ทักษะทางการศึกษาและการสอน มีค่าเท่ากับ 0.89 ทักษะทางมนุษย์ มีค่าเท่ากับ 0.10 และทักษะทางความคิดรวบยอด มีค่าเท่ากับ 0.90
7. นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุง ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือ และนำส่งแบบสอบถามให้กับสถานศึกษา ความสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยขอหนังสือราชการที่ออกจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ กำหนดระยะเวลาในการรับแบบสอบถามคืน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถาม กลับคืนทั้งสิ้น จำนวน 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ใน 2 ลักษณะ คือ สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็น

ตอนที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีใช้วิธีการวิเคราะห์ ค่าความต้องการจำเป็น โดยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผล ได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 มีระดับปริญญาตรี จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 76.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่าในภาพรวม และรายด้านของสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยมากกว่าสภาพที่เป็นจริง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านตามสภาพที่เป็นจริง ในภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

สภาพที่เป็นจริง	M	SD	ความหมาย
ทักษะด้านความรู้ความคิด	3.91	0.69	มาก
ทักษะทางด้านเทคนิค	3.96	0.64	มาก
ทักษะทางการศึกษาและการสอน	4.03	0.67	มาก
ทักษะทางมนุษย์	3.83	0.74	มาก
ทักษะทางความคิดรวบยอด	3.90	0.67	มาก
รวม	3.93	0.62	มาก

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาสภาพที่เป็นจริงของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.93, SD = 0.62$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะทางการศึกษาและการสอน ($M = 4.03, SD = 0.67$) รองลงมาคือ ด้านทักษะทางด้านเทคนิค ($M = 3.96, SD = 0.64$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะทางมนุษย์ ($M = 3.83, SD = 0.74$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามสภาพที่ควรจะเป็น ในภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

สภาพที่ควรจะเป็น	<i>M</i>	<i>SD</i>	ความหมาย
ทักษะด้านความรู้ความคิด	4.68	0.46	มากที่สุด
ทักษะทางด้านเทคนิค	4.66	0.47	มากที่สุด
ทักษะทางการศึกษาและการสอน	4.69	0.46	มากที่สุด
ทักษะทางมนุษย์	4.65	0.46	มากที่สุด
ทักษะทางความคิดรวบยอด	4.65	0.52	มากที่สุด
รวม	4.67	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาสภาพที่ควรจะเป็นของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67, SD = 0.44$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะทางการศึกษาและการสอน ($M = 4.69, SD = 0.46$) รองลงมาคือ ด้านทักษะด้านความรู้ความคิด ($M = 4.68, SD = 0.46$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะทางมนุษย์ ($M = 4.65, SD = 0.46$)

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง	สภาพที่ควรจะเป็น	$PNI_{modified}$	ลำดับ
ทักษะด้านความรู้ความคิด	3.91	4.68	0.24	2
ทักษะทางด้านเทคนิค	3.96	4.66	0.21	4
ทักษะทางการศึกษาและการสอน	4.03	4.69	0.19	5
ทักษะทางมนุษย์	3.83	4.65	0.26	1
ทักษะทางความคิดรวบยอด	3.90	4.65	0.23	3
รวม	3.93	4.67	0.22	-

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ทักษะทางมนุษย์ รองลงมาคือ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางด้านเทคนิค และทักษะทางการศึกษาและการสอน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า สภาพที่เป็นจริงของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีกระบวนการและวิธีการส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องได้หลากหลายวิธีเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์โควิด ที่ครูจะต้องมีทักษะที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิทยา ศิริกุลไพศาล และธีรศักดิ์ อุปไมย อธิชัย, 2565) ความต้องการจำเป็นด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สภาพที่เป็นจริงภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางด้านเทคนิค และทักษะทางการศึกษาและการสอน ด้านทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ มีความสำคัญและจำเป็นในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพทุกระดับ ทั้งระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง โดยสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม มีการยกย่องและให้ความสำคัญและเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกสถานการณ์ พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถ ดูแลทุกข์สุขของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง และใช้ความสามารถในการประสานงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาและหน่วยงานอื่น นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความศรัทธาและความไว้วางใจ (Harris, 1963)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ เป็นการใช้ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนและการใช้คน เพื่อปฏิบัติการกิจให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน เข้าใจสภาพธรรมชาติความต้องการของมนุษย์พร้อมรู้จักและเลือกใช้วิธีจูงใจให้ถูกต้องเหมาะสม สามารถเสริมสร้างความร่วมมือของทีมงานในการสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถแก้ไขปัญหาคัดค้านที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ มีการใช้หลักเกณฑ์ที่ดีในการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก และที่สำคัญจำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานและสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีเมื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยมากกว่าสภาพที่เป็นจริงทั้งภาพรวมและรายด้าน และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ความต้องการจำเป็นที่ต้องการพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ ทักษะทางมนุษย์ ($PNI_{modified} = 0.26$) รองลงมา คือ ทักษะด้านความรู้ความคิด ($PNI_{modified} = 0.24$) ทักษะทางความคิดรวบยอด ($PNI_{modified} = 0.23$) ทักษะทางด้านเทคนิค ($PNI_{modified} = 0.21$) และทักษะทางการศึกษาและการสอน ($PNI_{modified} = 0.19$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารเพิ่มเติมในด้านทักษะทางมนุษย์ เพราะการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การบริหารงานอย่างเป็นระบบ การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม สามารถทำงานร่วมกันได้ และการใช้คนเพื่อปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 บิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัว ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุนให้กำลังใจร่วมเป็นส่วนหนึ่งของผลสำเร็จในการทำวิจัยครั้งนี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แนวทางการเปิดเรียน On site*.

https://drive.google.com/file/d/1CHRDdjCGcNSDr1JxKeo6kybynDx_KdnR/view

คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. (2564, 15 ตุลาคม).

ราชกิจจานุเบกษา.

- โชษิตา ศิริมัน. (2564, 24 มีนาคม). ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8: เรื่อง สู่ชีวิตวิถีใหม่ด้วยงานวิจัยทางสุขภาพและบริการ, นครราชสีมา, ประเทศไทย.
- วิทยา ศิริกุลไพศาล และธีรศักดิ์ อุปมัยอริชัย. (2565). ความต้องการจำเป็นด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์โควิดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(2), 299-310.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *คู่มือการจัดการโรงเรียนรับมือโควิด-19*. ออนไลน์. <https://drive.google.com/file/d>

ภาษาอังกฤษ

Harris, B. M. (1963). *Supervisory Behavior in Education*. New Jersey: Prentice-Hall.